

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 1

Tiltaltes navn: Marin Nabstad

Årstall: 1623

Sted: Rygge i Østfold

Rentesammeret
Landsregnskaper
Akershus len
Vornesloster len

1613-26.

96.

1623.

N° 141.

1623.

Ane Holter Rygge. Brent.

Vurdering av hendes bodel (7 juli 1623.)

Regnskap

Litt av: "Domb paa Ane Holter
for hendis mordy bedriff."

Dammen for broddom finnes ikke
her. T.L.

Rentkammeret
Landsregnskapsen
Åkerlönslen
Wennekloster len
1613-26

96.

Andlangendis Ane Holders
bodylodt

T.

Wennekloster
fra 3° 1623.
shill 2° 1624.º

Ane Holder

7 Min blev også dømt
for å ha myrdet sin
manus hvilket hies selo
hileter. Dommen for
mordet, men iket for
broddommen findes også
i pakke 96. Her kaldes
hinn bare Anne Alektsdatter.
mannen het Berig Andersen
og gården de bodde på -
holder. I dommen heter
det at Anne "for samme
hindes bedrøffende skumme
wideriske gjerning og till-
færdig der for de brennes
først affværdis hinder
armene, och hender fra
hindis krop at afflægges,
och siden der effter hindis
hoffind, och det der
effter att sellis paa
en stoge: saa och
hindis armene och
hender der hos och dett
allt att lide for de hinder
groffuelige mord och
drab hinn i saa maner
falskeligen och ringagi:
gem jundt forbrætte sin
egne kroppstunde begjett
haffuer, hannom widendis
wærdigheten omkommit och
drott d - - - -"

T.L.

Wii effterschreffne, Jon Rod, Peder Haste, Hans
Thøstvad, Jon Brendtzøn, Throstoll Aareuoldt,
och Jens Gunders by længreddis mends vdi Ryge
sogin, gior wæderliggd, att anno 1623 den 7
julij ware wij paa Holdet her vdi Ryge sogin
loiglige aff bonde lændymannden Peder Bache bill
neffnt, dett wij effter voris ginstige offrighedz,
erlig och welt mandt Siguertt Gabriell hans
befalling, ville vderre, affgangin Ane Holders
bodylodt som shill kong mayz vor shill dømt
formedit forre Ane Holders Throldsdoms Koensst,
och der for bleff reffritt effter sin dombs for-
melding, vor her och offuererendis samme
shid shill sedde. welcke Siguertt Gabriells
fildneglige Jens Toilsper Peder Bache lændymannd
och Christoffer Thannispers thingsschreffter, her
samesedz.

Daas ehr dette effterschreue goedy ^{hitt} faldin kong may
och vdi socheruifs vderitt som effterfolgis

- En gamill hest vderitt for penge — 3 sket daller
- Kiør — 2 vderitt for ————— 6 skett daller
- 2 sma ^{vis.} kalffue vderitt for ————— 2 skett daller
- 2 søffuer vderitt for ————— 1 skett daller
- 2 sma vng ruin vderitt for ————— 3 skett g

Halff fembe shonde blandkorin _____ 4 1/2 slott daller
 3 gamill sengkleder vnderitt for _____ 6 slott g
 6m gamill jerin gryde vnderitt for _____ 2 slott g

Thill vindingbyrd saa i sandhedt ehr som
 forskreffuitt saar bekiender wij medt voris
 singenecker her medin vnderthrogtd: actum
 vt supra.

Anne Holcker

[Fikong: maytz: regenschabff aff Wernise Closters leenn"
 i samme pakke (96) saar dette reguskaap over
 Anne Holckers efterlatenskaper ogsaa opfint.]
 T.L.]

Her paa 12 mending
 dromb, 3.

*) finner jeg ikke.
 T.L.

Kong: maytzs: regenschabff aff Wernise Closters
 leenn - - - fra Phyllipij Jacobphj daigh anno 1625
 och thill samme aars daigh igien anno 1624

Affkorhit for enn throldgüinde medt maffin,
 Anne Holcker, som for throlddoms gierninger, bleff
 brent, effter hosfolgendis doms indhold, for
 herendis kost vdi thre voger - huer voge, 3
 rics ortt ehr

penninge _____ 2 daller 1 ortt

Ittem giffuitt thoe personer som hente,
 mestermandenn vdi Frederichsadt med enn
 baad som ehr sees mille, thill mad och oell

penninge _____ 1 daller,

Mesters mandens kost vdi thre dage, om dagum
 1 ortt ehr

penninge _____ 3 ortt

Giffuitt mestermanden for samme güinde
 alt brende

penninge _____ 6 daller

Rente-kammeret
Lensregnskaber
Akershus Len
Vorneløster Len
1613 - 26.

N° 140.

1623.

palette 96.

1623.

Anne Tang. (Pygge.) Parent 1623.

"Dølsdomb." Regnskab.
28 mai 1623.

[angitt av Ane Holter.]

Dunkelhammerit
Lennegrenska papper
Åkeris hus Len
Åkeris klasser Len
1613-26.

- 1 -

96.

Anne Wangs döds domt,
Anno 1623 den 6 augustij
och lert för rätte paa
Bache stoffnestie i
Anne Wangs paa hörlife,

Jhs.

Anno 1623 den 6 augustij
lert för rätte paa Bache

5.

28 mai 1623.

Anne Wang

Wii effterschreffne Chrestoffer Hellerødt,
Niels Fløgedad, Jacop Thründing, Ollüff
Thründing, Ollüff Thründing, Thio'sdöll
Arenold, Joen Pendlpen, Lauris Smid, Peder
Annündsin, Peder Reer, Peder Blödding,
Peder Kock, och Jenns Tesker, Längressis
mend vdi Ryggessogin giøre wedberligt, at
anno 1623 den 28 may vore wij paa Bache
stoffnestie, effter som wij sagin senaste
forledin den 17 maj till i dag bleff opsatt
formeditat vris günstige Längmands erlig
och welt: mand Niels Krag icke daa vor her
meruerende till stede, effterdi att dett vor
throidoms säng anndröende som en ved
naußf Anne Wangs, aff en anden quindis
persoen naußfulig Ane Holcker som och for
throidomb och mordps bedriff bleff reffrit for,
hülichen quinde och mesdedere daa beschylde
forre Anne Wangs for throidombs konstis att
schulle verre belerdt vdi, daa hafuer
nu verit offueruerendis her till stede ^{hitt} sagens ^{forhitt}
erlig och welt mand Siguertts Gabriell till
Kvingerup: kong may, befallings mand paa
Wernise Chloester, erlig och welt: mand

Niels Krag, Borgeings lægmand vdi Fredericksbad, lændymanden Peder Backe och Christoffer Thammisen thingschriffuer her samedsted medd dannemend flere, er nu schickell for osfs vdi retle for^{re} Anne Wangs ved erlig och velagte Jens Poullsen, bente gode mand sigueret Gabriells fuldmeclige, och vor begi. erendis dest for^{re} Anne Wangs sag och beskylding mote forhøris och sagsens omb. skendighed grandschis och ehfaris och siden der effter sentere och kiende hūis som retkin sig kiende verre, daa haffuer wij nu for det første hørt hūis beskylding affgangin Anne Holdter i sin bekiendilpe haffuer beskyllt for^{re} Anne Wang: i blandt anditt vor formellendis dest hūin kinder medt sig sampt Marin Nabsdad och Sibrū haffuer medt broldoms konstis omgæls^[sic.] och be. drefffuist megitt ont, boede i Prestegardin hos her Thrund och i Fløgsbad hos Niels forderffuist deris ferist och sagitt nøtlin fra dest. och forderffuist konitt i agerin paa markin, jtem bekiende, och hūad skind och sted de sligt andgich och bedreff, jtem och bekiende, hūad nauffn en hūer deris apostill haffde, jtem och bekiende, hūor de vor till samins paa Blachhold, och hūis deris bestilling vor der sampt hūorledis de red did och i fra, jtem for^{re} Ane Holdter och haffuer bestoed dest for^{re} Anne Wangs larde hinder samme skroldoms konstis

Anne Wang

Reuekammet
Lene-regnskaper
Akershus len
Varekloster len
1615 - 26.

96.

29 mai 1623

Anne Wang

item bestod och saa dett forne Anne Wangs
och haffde forgiordt Peder Bachis fenid: medt
mere viddlofflig samme Anne Wolders bekien:
dilspe om formelste,
item bleff och oplest Inger Olluffs daabter vdi
klosteritt hindis beskylding offuer Anne Wangs
huor vdi formelste dett Anne Wangs begieritt
nagin melch aff forne Inger och hün iche
daa ville giffue hinder melch, mens suarit
hün ville giffue hinder siuff süpind dieffe.
Anden gang kom hün igen ville en daa begiere
melch ville hün ey saa bad daa Hilleborig
dett hün daa schulle giffue hinder nagin
melch, dog hün iche ville giffue hinder den
medt en goed velle, bekientt forne Inger
att melchin straxen der effter bleff forderffuitt
och forne Inger sich saa outt naken der
effter i den förste söffn dett hün iche
viele anditt en som hün stratin schulle
döe hünor silt alst dett forne Anne Wangs
benicled aldellis jnded medt nagin tholdom
att affuide eller verre begaett medt saa
santt som Gud hinder hielppe schulle. Vor
daa bentte Jens Poullsen paa sin günsdig
hopsbündy vegne endelig domb begierendis.

Daas effter alle forberordte ombodendigheder,
och effterdi her skrifaris först i affgangen
Anne Wolders bekiendilpe, och beskylding moed
forne Anne Wangs som hün silt och offte
beschylt och beblagitt haffuer boede daa

hün bleff förhörd, saa well som: i hindis
 dödy stund der hün skulle goe thill sin
 dödy och reffris för sine misgjerninger,
 haffuer hün och en daa beskyldt för^{ne} Anne
 Wangs saa och Marin Nabodad och Sidru
 för skroldoms lerdomb och konssir att vere
 begalt ^{Ex. 3} medt, jtem och saa ehr faris och
 till künde giffris i finger ölluffs daadders
 beskylding paa för^{ne} Ane Wangs för dett
 onde hün sich effter at hün icke ville giffrue
 Ane Wangs melch, som hün mentte för^{ne}
 Ane schyldig wä att vere saa well som
 och er faris wä dett sic meny breff som
 er lagin paa Pygebinghöiff andlangendis
 om för^{ne} Anes bögede rögte, wiste wij effter
 alle förberöth ombstendigheder icke recker
 her om at künde, end att för^{ne} Anne
 Wangs bör is för samme beskylding att
 lönguerge sig sielff 12 effter loffuen dett
 hün icke er schyldig i samme skroldoms
 giernings tillegilpe och samme löng-
 uergilpe att schee thj wgers dag her
 next effter, emedens forschre
 beskyldinger och bekiendilpe som för^{en}
 er rödt sdaa wid magt, och schall
 neffris sic giunder paa huer side, som
 den sag westerligt ehr, icke schall neffris
 hindis affuindig giunder mens fildmyndig
 och forstandige, som icke er befundin
 medt wrang ad eller falsch winde sielff
 aff demom, maa hün sage och vere sielff

Anne Wang

Rechtskammeret
Landsregnskapsen
Åkershus ten
Nornekloster ten

1613-26.

96.

Anne Wang

-5-

den otdende och fly sig sielff förre der icke
er befunden medt men ad, hün schall süerge
füld ad för sig som sag er giffüell, de
andre schulle sande hindis ad medt sig forord
att de icke sandere vide för Guds effter deris
samüblighed en de süerge, till vindsbyrd
haffuer wij voris ringenetter her vnderdrögt
actum vt supra.

Kong: Mayttz^s: regenschabff aff Wernise
Clostere kann paa ald denn wüspen och
wüspen jndkompst, som ehr börsell landbochdd
och sagfeld bereignitt fra Phylliphj Jacobphj
dångh Anno 1623 och thill aars dångh igienn Anno 1624. ^L

Hendyder till Anne Woller.

T.L.

Her paa 12 mandty
dromme.

Nº 4. 5. 6.

--- jtem affskildt för skrennde andre
shroldgünder som wdj lige maade bleff breudd
för shroldoms gierninger, ved naffn, Maren
Naffstad, Anne Wangh och Maren Daniels,
som saad wdj fengsell i 17 wogger formedelst
dj effter lang och widdlöfftiig process bleff
till fündenn effter Morgis långh att gaa
derris döll och wonderförspel jndenn thj
woggers dångh, effter derris dombs widere
formeldingh, för derris kost i midler thidh
för chunthier om woggen, 2 ortt ehr,

penninge + ————— 25 1/2 daller

Rendekammeret
Landsregnskaber
Akershus län
Vorneløst län
1623-26

N° 138.

1623

96.

1623.

Marin Daniells. Pørent. 1623.
(Pygge)
Doms. Regnskab.

27 juli, 17 oktober 1623.

Deributen "skinde skoldquinder", ikke nævnt,
men må vel være de tre: Marin Daniells,
Marin Halstad, Anne Vang. ~~De tre~~ De tre
Regnskabet for Sidri Pedersdatter og Anne Holter står
~~og~~ opført hver for sig. T.L.

Rensskammeret
Lensregnskaber
Akershus Len
Vandkloster Len
1613-26.

96.

Jhs.

7 juli 1623.

Marin Daniells

Wij effterschreffne Chrestoffer Hellerødt
Orlandt Kassin Niels Fløgstad, Jens Gibsøe,
Jngemar Kell, Erick Boelbnir Peder Amundson,
Lauris Smed, Peder Kock, Söffrend Schreder,
Guldbrunn Bricksen, och Jens Bydinszen Längrettis
mend wj Rygge sogin, giörer wetherligt att
anno 1623 den 7 juli, paa Backesteffnesbue
effter som sagin seniste forledin, den 23
junij till j dag waar opsatt, anndlangendis
Marin Daniells beschylding, skroldombs sag
anndlangende, wor nu offueruerende thill skedd,
Hans Pedersen erlig och welbiurdig mand,
Siguertt Gabriell till Kringerrup, kong mays
befallingsmand paa Wernis klooster, hans
fildmeztige, lendymanen Peder Backe och Chri-
stopffer Thamsen thingschriffuer medt mange
anndre dannemend flerre, wor nu schickess
for osp wj rekte, Marren Daniells, som for-
medit atschellige beschyldinger och windisbyrd,
wor beraabtt for skroldombs saug epter som
beschyldingerne och windisbyrd, wider der om
formeldir, och effter des leylighed waar Hans
Pedersen paa kong mays och sin hofsbundy
vegne endelige sententze begierendis

Haffuer mi effterschre^{ve} prouitt, och besdaed^{er} saaledis saaledis som effter følger, en huer for sig och medt derris ad bekeffliged.

Lendzmanden Peder Backe haffuer proffuitt och bekiendt att den fredag queld som Birgette Hanns daabter som fengseligen vor andholdin medt jern hoer for Peder Backe, och der aff wdolupitt aff samme kindis fengsitt, och for^{ve} Peder daa schulle soge hinder op igen, wiede hand daa en liden dreng hen till Marin Daniells att schulle forfare om for^{ve} Birgette waar iche kominn der hen, och loed spörge att om der waar jungen fremitt, och drengin kom saa tilbage jgen till Peder Backe och Oluff Andersin waar medt, drengen sagde, vill ij werre snart, jeg thwer vist Birgette er der thj de snakker saa megitt, och der drengin gick der i fra, saa Marin Daniells wd aff dorin effter drengin saa gick daa Peder Backe och Oluff Andersin der hen, och spürte effter Birgette, och daa di kom till Marin Daniells effter for^{ve} Birgette, och om der haffde jungen fremitt quinde weritt der den dag suarit Marin huad schulle dett werre foer en, suarit Peder Backe dett er den finde Kierling Birgette, och for^{ve} Marin Daniells benigted hinder och wd sin hoeste ad, soer och forbanditt sig, dett for^{ve} Birgette iche haffde overitt der, huerkin den natt eller dag, och de spürte for^{ve} Marin Daniells, om hün

7 juli 1625

Marin Daniells

Rendekammeret
Landsregnskaber
Akershus Len
Nornekloster Len
1613-26.
96.

-3-

haffde lüps, svaritt hün ney. Siden fide
de nogitt shyre och shende jld op i det och
sogle saa effter forne Birgette, svaritt en
daa forne Marin kortt ney, hün iche vor der
ij hufpit och sagde att der som hün fandtis
der, ville hün wdömpt lade sig kaste leffuendis
paa en jld.

7 juli 1623

Marin Daniells

Och daa de fants forne Birgette, bestod
hün daa sielff, dett hün waar der ij
hufspit hos Marin Daniells, daa forne Peder
Bæcke leste effter hinder, dette samme bestod
forne Oluff Andersin.

Jtem bekiende forne Birgette her for rettin det
hün hörde forne Maren Daniells, loffuitt
dett ^{Niels} Rendefloed skulle faa en dieffens ferd
for dett hand soeg derris fersche redschab i fra
denom.

Jtem Ane Niels Sallemagers fremkom for rettin
och sig beklagitt, att effter som kindis hofsbünde
Niels Sallemager, soeg dett fersche redschab fra
Daniell Mürremesker i vinter forledin, som
war söndagen 14 dage for jüll, och haffde
kindis qüig iche shreffdis der effter, mens sagde
dett en aff kindis Bior gick och thörkedis hen,
och der koen styrte och de skulle flä ^{gic. 1} den,
kom der aldrig en drabe blod aff den, och
daa koen vor flä ^{gic. 1} daa kalffümm som
koen waar medt, lörkitt i koen. Jtem
oble vgers dag der effter, messe de derris
beste hest, hülchen wöcke hün sagde och
mentle, fildkomeligen forne Marin Daniells

vor schyldig vdi

Niels Sallemager beklagitt lige det samme som forne hans hustru Anne beklagitt haffue och sagde det hans fenit och kreatur icke att haffde beffuindz, siden effter hand soeg det fersche redschab fra forne Daniell Muremestier jtem beklagitt sig och saa att haffue bekomit megitt ondt i sin kroep, saa hand icke visste hvor hand schulle, huilched hand beklagitt och mendte och det Marin Daniells vor voldin vdi och giordt hannom det paa

7 juli 1625

Marin Daniells

Pirgille Hanns daadter som for er rofft, som haffde sitt silhold hos forne Marin Daniells, besoad her for retlin i forne Marin Daniells paa hoi, det kunn haffde hoit forne Marin Daniells, loffuitt och sagde det forne Niels Sallemager schulle faa en dieffuulle ford, for det hand soeg derris fersche redschab fra dennom.

Peder Hasle och Hans Thøestad fremkom effter som de och vor hid steffuitt, och bekiende huiis ord de aff Madz Jenpsin i Opslo hoitte nogen thid forledin, bekiende saaledis att de kom op till Madz Jenpsin vdi Opslo, iblant anundin snack, kom di i Sall om Throld- quinder som vor satt vdi kelsesteritt och Madz spurde om der vor jungen paa moes, och om Marin Daniells vor icke rofft,

96.

7 juli 1623

Marin Daniells

iblandt andin snack och talle sagde Mady, dett hand haffde en ond sancke till Marin Daniells, fordi sagde hand att hand en gong vor paa Mos, hos s: Mady Wellimsin, daa kom hand i nogin skredde med Marin Daniells, och som hand der efter droeg i fra Mos medt en boed, som hand kom ud paa dybill, sprack der itt bord sonder i boedin, saa de haffde ner senkitt medt boedin och ^[sic] badin medt dennom, haffde Niels Sallemager iche komitt dennom till hielp, hiilichess Mady Jensen sagde sig att haffue hafft mefstancke till Marin Daniells for

Niels Sallemager och besloed att der som hand iche haffde komitt for^{ne} Mady till hielp, haffde de senkitt medt derris boed.

Lambritt Loffrendsin prouitt, dett hand haffde hoert for^{ne} Maren Daniells till sagdt, och loffuitt for^{ne} Niels Sallemager, ondt och sagdt dett hand schulle faa och vederfaris en dieffuells ferd, formedelst hand loeg derris fersche redschab i fra dennom.

Pouill Mekelfsin aff Lemvig, proffuitt att for nogin thid sidin, boede Marin Daniells i Frederichsvig, der haffde han itt ondt slempt mauffu och rogdte aff huer mand och alle vor rest for hinder,
Ydermere bekiende hand att nogitt for sig

7 juli 1625

Marin Daniells

Meckells dag forledin, bleff der en skoldquind
 brennt offuen for lening, haffuer samme
 skoldquinde ij hindis bekiendilpe, bekiendt och
 bestaed ^{sig} att der haffde weritt brinde skold-
 quinder hos hinder ij rauffne lignilpe, och
 hinder sill spurde, om hun wille folgis
 medt dennom hem offuer till Norge, swaritt
 hun dennom ney och sagde hunn wille
 bliffue i hindis fode land, och forne brinde
 rauffne, sagde sig att haffue hieme paa
 Mos i Norge, och der medt flog de bort
 igen, och forne Tiell sagde dess ydermere
 att wille beuispe medt en forsiglede domb,
 om fornoden giwis

Peder Thordru Peder Kuberod och Siguerst
 Gydingspin proffuitt att di wor paa skold-
 boedin, da Elline Grydsstad bleff pinlig for-
 hortt, beroffde hun daa Marin Daniells
 for skoldomb, och der Marin kom, efter
 som der wor bid effter hinder
 daa sagde Elline ney der for igen,

Chresten Schomager och prouitt det hand waer
 paa skoldboen, daa forne Elline Grydsstad
 schulle brendis hortte hand daa forne Elline
 sige, dess hun ingenn schylde for hindis
 dod, wdin Marin Daniells och sagde dess
 hun haffde forst och bragts hinder den
 schamb.

Rendekammeret
Landsregnskabsaarsen
Akershus Len
Vestmunkloster Len
1613-26.

96.

7 juli 1623

Marin Daniells

-7-

Hans Jngvordsin, fremkom och beklagitt sig, hvoort ledis det Lauris Knepis søen ved navneffn Anders vor hos Daniell Murre: mestir en gang och drack medt nogen andin slem seldschab, och iblant anditt haffde de offuerfalditt och slagitt for Anders medt hug och slag, saa hand vor megitt blodig, huiltet hand beklagitt sig, for Hans Jngvordsin att vere vederfartt, hvor forbermt Hans Jngvordsin strax der effter gick hen till Daniells, och spurte hvor for de saa haffde slagitt och faritt medt for Anders, och hand loed jldt paa dem som vor ij hupett, hvor for for Marin Daniells loffuit och till sagde for Hans Jngvordsin, dett hand skulle faa en vlocka och en dieffuells ferd, och daa for Hans Jngvordsin en gang der effter skulle reyse her fra Mos, och som hand daa red och kom y en izrin emellum Mos och Stronskog, der fick hand itt fang saa hand vor ner död och jcke hend kunde röre sig och der som hans broder och hans thienische haffde veritt haffde hand död paa hestin, och der hand kom till Stronshoug, kunde hand neppe komme aff hestin och thünde lode hamom daa op for en thrappe paa Stronshoug, och op paa en stue som hand skulle lige, och der hand kom i dorin, flög der itt vindene, haetig vdaff stuen och faldt paa gardin saa de iche

visde annditt, en som den onde vor i stuen,
 och derefter som hand siden kom till Mos,
 loed hand forne Daniell medt tünde dame.
 vrend beschieke, och till sige, hürttledis
 dett, hand effter kindis onde löffte haffde
 bekomitt och vederfärit, ond och der som
 hand icke fihc bedre, schulle hand daa
 füld och fast billege hinder schyldig der vdi
 jtem der som hand ydermere bekomt nogitt
 ont effter kindis löffuende, schulle hün
 daa saa der forre, och strax der effter som
 hand saa haffde i saa maader laditt
 hanom beschieke bleff dett bedre medt hamom,
 for hülthelt dene hans beschylding hand
 fullkomelige till sagde och till lagde forne
 Marin Daniells her for rethin schyldig vdi
 att averre och der for gaff hinder füld sag
 och jngen anndin,

Marin Daniells

Hendrick Ramberg haffuer och prouitt och
 bekientt att nogin thid forledin siden vor
 Marin Daniells paa Ramberg och mürett
 en oensmünd, och daa den vor for ferdigett
 baed hün om nogitt miell for samme arbed
 och de icke haffde miell att giffue hinder,
 och suarit när ^[sic] som de fihc mallitt schulle
 hün faa miell, saa gick hün till Orkerüd,
 och sagde for pigerne dett hün vaar paa
 Ramberg och arbeditt, och hün ville hafft
 nogitt miell, och jussed künde faa, mens
 att jnger Ramberg suarit hinder, hün

Rechtskammeret
Landsregnskaber
Åkershus Len
Verueløster Len
1613-26.
96.

schulle faa nar de fish mallitt, sivaritt
Marin Daniells dennon, hün schall heller aldrig
faa mallitt, och nogitt lidett der epter, brente
forn Ramberg quærhus op her paa Mos,
och forn Ramberg boed sampt Thorstein
Orkerödy slogis sönder samme natt der effter
i strandin, forn Hendrick, bekiende dett
hand her till och vor sdeffnitt och kallid
aff lëndymannden Peder Backe, der for gjorde
och sin ad

7 juli 1625

Marin Daniells

Ericke Orkerüd och besöed och stadfeste lige det
samme paa hans södres vegne,

Forn Marin Daniells haffuer sielff i egin person
veritt her for rettin till stede, daa samme
forn prouff her for rettin prouid och bekiendt
haffuer en huer vid derris ad.

Item forn Marin kindis schüdmall och
vindisbyrd som her paa Insepe Kirkegaardt,
i allmüens meruerilpe er tagitt aff lëndyman-
den Peder Backe, haffuer daa allmüen,
sivaritt och giffrüid forn Marin Daniells, itt
onts schüdmall och vindisbyrd saa huer
mand klagitt, dett hün altid att haffuer
haff itt onts näuffu och böge rögte,
emedens de hinder kiendt haffuer.

Effter alle forberödde ondskendigheder, vor nu
bente Hans Pederfen, paa kong mays, och sin

günstige Hofbündes vegne, endelige domb
begierendis,

Daas epter tillid alle gjenstær, och denne sags
leytlighedt och effterdi her klarligen erfaaris
och bevispis medt abschellige beskyldinger
saa och proiff och vindisbye hiorbbedis dett
for^{re} Marin Daniells schall haffue vdooffuitt
en parts att schulle vederfaris, wloche
och outt, hülchett och er sched, effter for^{re}
Marin Daniells beloffuende, först i dess hün
beloffuitt Hanns Jngvordsin att schulle veder-
faris en wloche, som och er sched effter som
hans klagelige beskylding, der om videre for-
melder, som för er rött: jtem och saa
erfaaris aff Niels Rendeloed sampt hans
höstrüg Anne, deris klagelig beskylding, som
och er jnddragin her i dominn, som de for
rettin andgiffuitt haffuer, for^{re} Marin
Daniells och schall haffue loffuitt dennom att
vederfaris en wloche som och er sched paa
deris güg och heste som for^{re} Niels Rendeloed
och hans höstrüg sig beklagitt haffuer att
were vederfärit. effter for^{re} Marin Daniells
beloffuende, jtem en och saa erfaris
aff Hans Töestad och Peder Hasle, derris proiff
som de effter erlig och velagte mand Mady
Jenspin Hospitalets forstandere i Opslo hans
ord och bekiendilpe, her for rettlin och
bekiend haffuer, hiorbbedis for^{re} Marin Daniells

Marin Daniells

7 juli 1623

Marin Daniells

och schall haffue overitt i skrette medt forne
Madz Jenpin for nogen aar siden her paa
Moes, och der effter som hand er roed i fra
Moes, er der i hans boed sprungen itt boed
sonder, saa att boedin som hand i vor vor
ner senckilt medt hannom; haffde folck icke
konitt hannom sill hielp, jtem
en och saa ehrafaris aff lændymanden
Peder Backe saa och Oluff Andersens be-
kiendilpe, hvorst ledis dett forne Marin Daniells,
haffuer dottt forne Birgete Hanns daatter, saa
hün haffde vdrödd sig aff fengsellist hos
Peder Backe, dog hün alligenell er fünden i
forne Marin Daniells hüs, endoch saa
erfaris och beüisfis, aff Lambritt Loffpændens
pröuff, dett hand och att haffue hördt forne
Marin Daniells loffuitt Niels Sallemager
att schulle faa en dieffuells ferdt,
sampt och tillkiendegiffuis, dett forne
Marin Daniells, och schall vere berögktid aff
en quinde ved næuffen Elin som for nogen
aar siden er bleffuinn brentt for skoldoubs
gierning. En och saa ehrafaris aff
forne Marin Daniells kindis schüdmoll och
vindisbyrd som er sagin her ved Moespe
kirke, aff lændymanden Peder Backe, hüs
aff ehrafaris, dett forne Marin att verre
beröddt aff allffmüen her sammesdedz for
itt ondt böge rögte altid att haffue hafft.
Saa vell som och erfaris aff Poull
mekilpin aff Lening hans pröuff och bekiendilpe

härvidledis för Marin Daniells och skall haffu
 jtt outt näuffn och rögte som hün haffuer
 boed till forne y Frederichsüg, saa vell som
 i anndre att schellige prouff, som Hendrich
 Pamberig och Erich Orkeröd prouff haffuer,
 dett för Marin Daniells och att haffue vd.
 loffuitt outt.

Saa her chrfaaris offuer aldt för Marin
 Daniels onde loffuim och till säuffn att
 verre sched och efterkomitt, som chrfaaris ij
 allschellige folches beskyldinger saa vell som
 medt en partt deris prouff och vindsbyrd,

Marin Daniells

Efter alle forberötte ombudendigheder, som
 her i dominn chr rördt, vjste vi icke
 anderledis efter voris samuettlighedy forstand
 her om att kiende och döme, end att
 för Marin Daniells is att verre schyldig
 vdi samme kindis onde beloffuende och
 till säuffn, och dett medt throidombs
 boenst och gierning att skall verre begoett:
 saa dett noch som till kiende gifuis för
 Marin Daniells att verre belest vdi effersom
 hün for sligt till för haffuer veritt berobt
 for, och der för till fundin för Marin
 Daniells att lide och vndgilde, slig peen och
 straff som en throidombs menische bör att
 lide, som chr att brendis paa boll och
 brand emedens för beskyldinger prouff
 och vindsbyr dar ved magt, vdin
 saa er offrighedin, kindis anderledis vill

Rentekammeret
Landsregnskapsen
Åkerlöns an
Norrskloster an
1613-26.

96.

- 13 -

haffue benoadt till vindisbyrd vnder voris
seigenetter her vnderbrögd: actum anno die
et loco vt supra

Martin Daniells

17 oktober 1623.

Niels Krag Borgetings länghand, gör her
med vitterlygt, att aar 1623 den 17 octobris,
paa Frederichstads länghand, vare de beskyldendis
sampt de proff, hior effter denne dom er
slüdd, for mig vdi rebe skedd, aff
Daniel Nielsen paa Mosps, i den meening
att hand vilde schnecke, eller och gandsche
fornichtige och til jndet giöre, samme be-
schyldinger och proff, sampt dommen som
der paa funderit er, och effterdi forne Daniel
nu jndet haffde vdi rebe att legge eller före,
hior met hand kunde rygge eller tilbage
driffue forble beskyldendis och proffendis
personer, da wiste jeg icke andet derom att
siige, end att samme forne doms fundament,
jo bor att bliffue ved macht sdaendis och
effter domens tilhold att sechre tilbörig
execution, och dette til bekræffting, vnder
min egen haandt

actum vt supra

Niels Kragh
Ericsson m.p.

Revdtkammeret
Landsregnskaber
Akershus län
Vorniklosteren
1613-26

no 139.

1623.

partike 46.
1623.

Marin Nabsdal (Plygge) brevt 1623.

[Angitt av Sibru Pedersen
og Anne Holter.

Dommen, regnskaps.
6 august, 21 august 1623.

[avskrevet 12. 2. 1931.]

Rensskammeret
Landsregnskaper
Akershus län
Vernikloster län

1615 - 26.

pakke 96.

-1-
Jhjt

Marin Habstadby domb.

4.

6 august 1623

Marin Habstad

Wij effterschreffne, Povill Folchestad,
Perrild Skornis, Amündt Ambrüdykiindt,
Hans Femlegild, Thord Idron, Niels Birkedall,
Olluff Veygdall, Olluff Steensröd, Arffried
Nordbye Madz Flackstad, Güttrüm Linder,
Laugressis mendt wdj Wallerogin och Polff
Schalleröd Laugressis mand wdj Pygesogin,
giörer westerligts att anno 1623 den
6 augustj paa Packer steffnesdne, offueriers
endis erlig och welbürdig mand, Siguerdt
Gabriell sill Kingerup, kong mayrs befallings
mand offuer Wernis chloesters lehen,
lendzmanden, Peder Backe, och Christoffer
Thamisen thingschriffuer itm, sampt mange
andere dannemend fleere, wor schickett
for offs wdj retle ved Hans Pederpon bemdtte
goede mand Siguerdt Gabriells thienis,
Marin Habstad effter som hün aff 12
mend, den 28 may nest forledin formedilst
en giündis persoen och onepstedere ved nauffer
Anne Holter, som formedilst throidom och
mordz bedriff, ehr bleffünm sdraffett och
reffritt och i samme kindis bekiendilpe
och dödy skünnd, haffuer beschylt och
vdragts for^{re} Marin Habstad medt sig och

annere flere, medt skoldoms koenst och
 gierning all verre belertt, vdi sampt beuipsis
 aff dett six mendy forseglede vindisbyrdy breff,
 som er sagin paa Pyge shinghouff, huer
 vdi ehr faris dett forne ^{marin} Nabstads, aff almuene
 en all verre berofft alid for ondt bogde
 rogte all verre vdi, effter samme
 byghed, haffuer forne 12 mend till fündin
 forne Marin Nabstad, i laugmandens offuer-
 uerilpe, thill thj vgers dag att gaa sin
 vnderforsill, sielff 12 effter lougin,
 effter som samme 12 mendy forseglede,
 vnderforsills domb, vider om formelder, som
 nu for osso bliff oplest, huilken bestemde
 thid forskrone thj vgers dag nu till i dag
 ehr forskenit, dog ehr och saa moett
 forne Marin Nabstads dolls quinder som
 hinder vor till neffnt att gaa ad medt
 hinder som waar effterschrone, Karin
 Roer, Ane Roer, Ane Kure, Signe Hasle,
 Kellin Kuspeby, Kelli Gundersby, Olluff
 Festin Ane Grydsad, Anbiorn Kallins,
 Barbra Preeffring Karin Roepnis, saa er
 forne Marin Nabstad nu for rethin for best
 och fordaffuitt, hui ad som hui schulle
 suerge, huilken ad hui allene soer, och
 jingen aff forne quinder ville ij nogin
 msader giore ad eller suerge, medt forne
 Marin Nabstad, dett hui nu wschylidig waar,
 i samme skoldoms sags tillegilpe, mens
 forne quinder en huer for sig, boede di forne

Marin Nabstad

*) man feilskrift for "g":
T. L.

1617-1626

96.

6 august 1623

Marin Nabsstad

- 3 -

Marin sielff ombaed, saa och dj kinder
aff landymanden vor till neffutt, j jungen
maader ville suerge medt kinder, effter
som six mend vor till stedde, samme ad
att schulle hoore paa, och fra demnon att
giffue bescheffuitt.

Jtem och saa chr farris och till Kiendgiffuis
aff en 12 mendz forsiglede domb, daterit
den 23 juni nest forledin wdj Knilchen
domb, befindis och saa forne Marin Nabsstad
att verre vdragt och berofft, aff en quinde
och mepledere ved nauffen Sibru Pedersdaatter,
som formedillst broldoms gierning, den
4 juli nest forledin her ved Moes er
bleffuinn brent Knilchen quinde och
mepledere i kindis bekiendilpe, saa och i
kindis dody stund bekiende forne Marin
Nabsstad, for en broldquinde att verre, och
medt broldoms konstir, att verre belert
wdj effter som samme domb videre
vdriser och formelder, her vor och nu
forne Marin Nabsstad aff bent goede
mand Siguerst Gabriell begierendis shedt
hand slig beschyldinger som kun onemde
iche medt rette burde att eraghtis aff
sadane mepledere ville offeruene om slige
folck burde att proue kinder fra sitt lif,
och benigded sig aldellis iche medt broldom
att verre belert, eller att kaffue omgætt,
medt mere den sags ombesindighed, vor

daa mi bemt Hans Pederpin paa kong mays
och sin hofbündz vegne endelig domt och
sententz begierendis,

6 august 1623

Her vor och till stede for Marin Nabstad
hindis hofbünde saa och hindis schwager
Morlin Roi, och bleff demom till spürtt
aff bemt Sigwertt Gabriell om de haffde
nogitt i samme sag at ville driffue eller
salle paa suaritt de oey dett de
juddet haffde der jmoed, shedt bleff demom
brünnde gonge till spürtt aff bemt goede
mand.

Marin Nabstad

Da effter till salla giensuar och dene sags
ombstendighed och effter di her erfarris, och
till kiende giffuis aff tünde 12 mendz
forseglede domme, dett tünde quinders
personir och mepkedere som formedilt
broldomb er bleffuim brent, haffuer ropin-
lige for slij broldombs sag i deris betiendilpe
beschylt, for Marin Nabstad medt sig,
att verre belert medt broldombs gierning och
koenst, effter som samme domme videre
formelder, och vdiiser, hülchen derris beschylting
de en ydermere haffuer annamit sacramentes
paa och der effter gaen^[sic.] till derris död jtem
end och sa^[sic.] ehfaris aff dett six mendz
vindisbyrdz breff som ehr Lagin ved Ryge i
allffmüens offueruertilpe, vdi hülchets er
formellendis, dett for Marin Nabstad altid
^{midem}
de minstis, haffuer verritt i itt outt

Rentekammeret
Lensegeneskaper
Åkershus län
Verneskloster län
1613-26
96.

- 5 -

6 august 1623

Marin Nabsbad

böjde rögte, andlangendis throdombs säug:
item her och chrefaris och beüpsis för^{re} Marin
Nabsbad att verre dölfaldin, och icke att
haffue künnde gætt sin vnderförsill effter
som den 12 mendy domb hinder silholste,
effter alle förberörde ombstendigher
der viste wij der förre för samme sag
icke att künnde fri kiende för^{re} Marin
Nabsbad vschuldig att verre mens till
kiende hinder der vdi schuldig att vere
och för samme throdombs bedriff, och
straffes som en throdombs menische som er
att brendis pas boll och brand och för^{re}
Marins boedy loed att vere förfaldin till
kong may, vdir saa ehr öffrighedis
vill her om anderledis haffue meskümd,
till des vindisbyrd vnder voris sungenelbir:
actum ut supra z

Jhs.

Anlangendis, Marin Nabsdady
body loedt,
2.

21 august 1623

Marin Nabsdad

Wii effterschr^{ne} Haldiordd Balkii, Niels
Flögstadd, Joen Kure, Joen Løgin, Peder Boe,
och Pydin Higenis. Längrettisonend^t vdi
Pygesogin, gör wædherligd^t att anno 1623
den 21 augustj. waare wij paa Nabsdadt
her vdi Pygesogin, lönglige aff bonde lendz.
manden Peder Baache skill skreffu^t, de^t wij
effter wris gånssige öffrighedz, erlig och
welb: mandt Sigüerth Gabriell: hans befällingh
wille ordere, affgangin Marin Nabsdady body
loedt som thil kong. may^s vor skill dömp^t
formedit, för^{ne} Marin Nabsdady skoldoms
konst och der för bleff refffridd effter hindis
dombs formelding: vor her och öffuerörendis
wellbent^t goede mandt, Sigüerth Gabriells
földmögige Jens Pönilspen. lendzmanden
Peder Baache och Christoffer Thamispen
shingschreffuer. Daa ehr de^t
effterschr^{ne} godz till falden, kong. may^s. och
i stochesins vderid^t som effterfölgir

En röd bragitt studdnd för _____ 2 1/2 skett dll.
En koe vderid^t för _____ 2 1/2 skett daller
En koe som waar slagin aff
biörnin vderid^t för penge _____ 1 skett daller

Reviskammeret
Lennegenskaper
Akershus län
Verneskloster län
1615-26
96

-7-

21 august 1623.

Maren Haffstad

3 quæer den ohne vderitt for _____ 1 1/2 dr stelt
de thünde vderitt for _____ 2 daller stelt.
Jtem 2 gamle Pieller den ohne veitt
18 g den andin 22 g 1 1/2 daller pünditt
Jttem 1 grydde vderitt for _____ 1 dr stelt
Jttem en meping lüfsestage gods _____ 1 g stelt
Jttem 1 dynne och 1 sengklede for _____ 3 stelt g
Jttem en bridz lagin vderitt for _____ 1 g stelt
Jttem itt handklede vderitt for _____ 6 ps
En gamill söff vderitt for _____ 1/2 stelt daller
Tho lamb vderitt for _____ 1/2 stelt daller
Tho siin vderitt for _____ 5 stelte g
En gamill ^{vis} gæs och 2 unge gies
vderitt for _____ 1 1/2 stelt g
For en heet schall Niels Haffstadt giffus _____ 4 dr
For hie add giffus _____ 4 dr
Jttem for thj thönder Korn som
vor blandkorin, penge _____ 10 dr stelt

Thill des vridisbyrdt saa i sandhedt att
werre effler som forschreittt sdaar,
bekiender wij medt voris singenetter, her
nedin vnder throggt

actum vt supra

[3 "kong: maytys: regenschaff aff Wernise
Closters leem" i samme pache (96) står
dette requesap over "Maren Haffstad" 's efterlæte-
skaper også opført. T. L.]

Marin Anstalt

Kong: Mayttz: regenschafft aff Wermis Closters
leem paa ald denn wispe och wäuspe jndkompost,
som ehr böckell landbehold och sagefald
berignitt fra Phjlljphj Jacobphj daugh Anno 1623
och thitt ramme aars daugh igienn Anno 1624

Henkyder til Anne Koller.
T.L.

Ner paa 12 mendy
dromme,

Nº 4. 5. 6.

--- jtem affborhitt for skremde andre
skroldquinder som wdj lige maade bleff brunt
for skroldoms gierninger, ved raffm, Maren
Chaffstad, Anne Wamgh och Maren Daniels,
som saad wdj fengselt i 17 wogger formedlet
dj effter lang och widlofflig proces bleff
till fündenn effter norsis laugh att gaa derris
döll och wonderförsel jndenn slij woggers
daug, effter derris dombs widere formeldingh,
for derris kost i midller thidt for
skunkter om woggen, 2 ordt ehr

penndinge + ————— 25 1/2 daller

Rechtskammeret
Landsregnskaber
Åkershus Len
Kornelkloster Len
1613 - 26

96.

1625.

-1-

Kong: Mayttsz: regenschabff aff Wernmøe
Klosters Leenn paa ald denn wispø och wispø
jndkompost, som ehr børsell landbochoold
och sagefeld bereignit fra Phylliphj
Jacobphj dægh anno 1623 och skill samme
aars dægh igienn anno 1624 L

Thiinde Skroldgünder

x) Det må vere so av
de tre: marin helsted
ans Kong og marin kuniels
T. k.

Ittem giffit mester mandenn wdj
Frederichsdatt for forne thiinde Skrold-
günder att brende,

penninge _____ 12 daller

For mestermandens kost wdj 8 dage
difs medler skid hand kaffier samme
Skroldgünder paa wondit saa och
dennem pindligenn forhödde, om
dagen 1 ortt ehr

penninge _____ 1 daller,

Ittem giffit thiinde Karle som
kaffier sagit warre paa samme
Skroldgünder, wdj 17 wger skill kost

här om ryggen 1/2 dr chr

penninge _____ 17 daller

och giffint hos karle som kemte
mestermændenn, wdj Thorsbergh till
att rette, forne ^{frid} misdere, till oell
och madt

penninge _____ 1 daller